

BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ VIDAUS AUDITO INFORMACIJA INTERNETO SVETAINĖSE: TURINIO ASPEKTAS

Aušrinė Jarutienė, Vincentas Lamanuskas
Šiaulių universiteto Edukologijos katedra, Šiauliai, Lietuva

Anotacija

Švietimo kokybės klausimai tampa aktualūs visoms švietimo įstaigoms nepaisant jų tipo, teikiamų paslaugų rūšies, dydžio ir t. t. Tad natūralu, kad kokybės klausimai vis aktualesni ir bendrojo lavinimo mokykloms. Pastaraisiais metais gana daug dėmesio skiriama bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito tematikai. Tenka konstatuoti, kad vidaus auditas tėra tik nedidelė kokybės vadybos sritis. Tokio tipo institucijos veiklos (vidinės būklės) patikrinimas bet kuriuo atveju yra tik dalinis, nepakankamai objektyvus ir pan. Tačiau tinkamai atliekamas vidaus auditas neabejotinai padeda tobulinti mokyklos veiklą, jei tik tuo suinteresuota pati švietimo įstaiga.

Atlikto tyrimo metu gauti rezultatai atskleidė, kad mokyklos, prieš pateikdamos vidaus audito duomenis savo interneto svetainėse, tiek gautų rezultatų apdorojimo metu, tiek vėliau susiduria su sunkumais. Akivaizdžiai stokojama ir konkrečių nurodymų, kaip šis procesas turi būti vykdomas. Akivaizdu, kad vidaus audito metodikos neefektyviai taikomos, neaišku, kokia turi būti informacijos pateikimo forma ir kokia informacija turėtų būti skelbiama viešai. Tyrimas parodė, kad pateikiamos informacijos turinys yra neišsamus, neatspindi mokyklos vertinimo proceso, mokyklos nelinkusios interneto svetainėse nurodyti, kokiais lygmenimis įvertino savo veiklą, dažniausiai nurodomos tik silpnosios, stipriosios ar tobulintinos mokyklos veiklos pusės.

Šiame straipsnyje pateikiami tyrimo rezultatai, kurie atskleidžia bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito informacijos turinio aspektus.

Pagrindiniai žodžiai: vidaus auditas, metodika, bendrojo lavinimo mokykla, informacija.

Įvadas

Švietimo kokybės klausimai tampa vis aktualesni įvairioms ugdomąją veiklą vykdančioms institucijoms. Iš vienos pusės toki domėjimąsi skatina kitų šalių patirtis, iš kitos institucijos pastaruoju metu patiria didelį konkurencinį spaudimą. Be abejo, egzistuoja ir įvairios kitos priežastys. Įvairiose diskusijose sutariama, kad visuose švietimo lygmenyse būtina diegti šiuolaikinę įsivertinimo ir vertinimo kultūrą (Kellaghan, Greaney, 2001; Scherrens, 2000). Kitaip sakant, pačios institucijos tampa suinteresuotos savo veiklos kokybe. Vidaus auditas yra vienas iš instrumentų esamai būklei (veiklos kokybei) įvertinti. Tenka konstatuoti, kad vidaus auditas tėra tik nedidelė kokybės vadybos sritis. Tokio tipo institucijos veiklos (vidinės būklės) patikrinimas bet kuriuo atveju yra tik dalinis, nepakankamai objektyvus ir pan. Norint išsamaus vaizdo būtinas nepriklausomas išorinis institucijos vertinimas pagal visuotinai priimtus standartus (pvz., ISO). Kaip žinia, vertinimas gali būti kokybinis ir kiekybinis. Negalima būtų teigti, kad kuris nors geresnis ar blogesnis. Tik protinga dėmė gali garantuoti gana aukštą vertinimo objektyvumą. Negalima pamiršti, kad vidaus auditas mokyklose iš esmės atliekamas pasitelkiant vidinius resursus. Todėl vykdančiam vidaus auditą galimi įvairūs objektyvūs ir subjektyvūs išskrypimai.

Akivaizdu ir tai, kad vidaus auditas, kaip ir apskritai bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybė plačiąja prasme, menkai nagrinėjamos sritys moksliniu lygmeniu. Per keletą pastarųjų metų yra atlikta įvairių empirinių tyrimų, kurie, beje, daugiausia skirti ugdymo dalyvių požiūriui nagrinėti (Valiuškevičiūtė, Druskytė, Mikutavičienė, 2004; Balčiūnas, Valuckienė, 2006; Gedminienė, Gumuliauskienė, 2008). Nors tokie tyrimai ir svarbūs, tačiau vien nuomonių ir požiūrių tyrinėjimas neprisideda prie kokybės vadybos sistemų diegimo ar esamų sistemų tobulinimo. Šiuo atveju kalbame tik apie vidaus auditą, tačiau dar

kartą akcentuojame, kaip svarbu bendrojo lavinimo mokykloms suprasti, jog vidaus auditas tėra tik nedidelė kokybės vadybos sritis. Mokyklos turėtų siekti įdiegti visuotinai pripažintus kokybės vadybos modelius ir taip siekti visuotinio ir visapusiško įsivertinimo / įvertinimo baigiant teikiamų paslaugų sertifikavimu. Reikalingi kuo išsamesni empiriniai tyrimai apie vidaus audito patirtį, įvairius organizavimo, vykdymo niuansus, pagaliau apie tinkamą suinteresuotų šalių informavimą.

Kaip žinia, nacionalinėje Švietimo strategijoje 2003–2012 m. buvo numatyta pereiti prie įrodymais grįstos vadybos. Pravartu akcentuoti, kad tik įdiegus tinkamas kokybės vadybos sistemas įmanoma sulaukti reikiamo efekto – nuolatinio veiklos procesų gerinimo. Šiandien įtvirtintas vidaus auditas bendrojo lavinimo mokykloms nėra naujovė – metodika įsigaliojo nuo 2002 m. rugsėjo 1 d. (2002, Nr. 302). 2002/2003–2003/2004 mokslo metai – pereinamasis laikotarpis, bendrojo lavinimo mokyklos turėjo susipažinti su šia metodika, pritaikyti ją praktiškai. Privaloma VA metodika tapo nuo 2004/2005 mokslo metų pradžios. 2007 m. liepos 18 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu (2007, Nr. ISAK-1469) „Dėl bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas naujas VA aprašas, kurio pagrindą sudaro patobulinta ankstesnioji metodikos versija. Taigi galima teigti, kad egzistuoja dvi vidaus audito metodikos: senoji versija „Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika“ (2002, Nr. 302), įsigaliojusi nuo 2002 m., ir atnaujinta versija (2007, Nr. ISAK-1469), įsigaliojusi nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. (Bendrojo lavinimo audito metodika, 2007 m.).

Taigi galima teigti, kad jau aštuonerius metus bendrojo lavinimo mokyklos vykdo vidaus auditą. Tam tikra su vidaus auditu susijusi informacija yra skelbiama viešai, pvz., mokyklų internetinėse svetainėse. Iš vienos pusės vidaus audito medžiaga yra konfidenciali. Mokykla savo nuožiūra gali vidaus audito duomenis teikti kitiems asmenims ar institucijoms. Remiantis senąja bendrojo lavinimo VA metodika (2002, p. 36), „Atsiskaitymas ir informavimas – vienas svarbiausių mokyklos vidaus audito proceso įgyvendinimo sudedamųjų dalių.“ Mokyklos bendruomenė gali susipažinti su visais audito dokumentais. Tėvai informuojami įvairių susitikimų, diskusijų metu. Su vidaus audito rezultatais naudinga supažindinti vietos bendruomenę bei mokyklos remėjus. Teigiama, kad labai efektyvi sklaidos forma yra trumpi straipsniai spaudoje ar specialūs puslapiai internete. Taigi išryškėja **tyrimo problema** – barjeras tarp poreikio teikti duomenis apie vidaus auditą ir informuoti visuomenę apie mokyklos veiklos rezultatus ir šios informacijos konfidencialumo.

Tyrimo objektas – bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse pateikiama informacija.

Tyrimo tikslas – turinio aspektu išanalizuoti mokyklų interneto svetainėse pateikiamą informaciją apie atliktą vidaus auditą.

Tyrimo metodologija

Duomenys tyrimui buvo renkami 2009 m. liepos–2010 m. sausio mėnesiais. Tyrime taikytas tikimybinis stratifikuotas atrankos metodas, prieš vykdant atsitiktinę atranką, t. y. prieš atsitiktinai atrenkant informaciją apie atliktą vidaus auditą bendrojo lavinimo mokyklose, pateiktą interneto mokyklų svetainėse, tyrimo visuma (visos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos – 1415) buvo sugrupuota pagal apskritis. (Pvz, Utenos apskritis – 82 mokyklos: Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Visagino, Zarasų mokyklos). Vėliau laikantis nustatytų proporcijų atsitiktine tvarka buvo atrenkami tiriamieji (ieškota bendrojo lavinimo mokyklų, turinčių internetinę svetainę ir teikiančių informaciją apie vidaus audito

vykdymą, t. y. ieškoma informacijos, skelbiamos viešai). Iš viso peržiūrėta informacijos apie 519 Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų, 247 bendrojo lavinimo mokyklos turėjo savo internetines svetaines, tačiau neteikė informacijos, susijusios su vidaus audito vykdymu, apie 172 bendrojo lavinimo mokyklas neturėjo savo internetinio puslapio. Taigi atsižvelgiant į šią situaciją ir remiantis stratifikuotu atrankos metodu buvo atrinkta informacija apie atliktą vidaus auditą iš 100 bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainių.

Reikia pažymėti, kad apie vykdomą vidaus auditą jokios informacijos nepavyko užfiksuoti Skuodo rajone esančiose bendrojo lavinimo mokyklose, taip pat Šakių ir Palangos. Tik viena vidaus audito ataskaita rasta Marijampolėje.

Pirmame etape atrinktos vidaus audito ataskaitos buvo analizuojamos *formos* atžvilgiu:

- Informacijos apie vidaus auditą pateikimas internetinėje mokyklos svetainėje.
- Vidaus audito informacijos pateikimas remiantis rekomendacine ataskaitos forma.
- Vidaus audito informacijos pateikimo išsamumas.
- Vidaus audito ataskaitose papildomos informacijos sklaida.

Antrame etape atlikta atrinktos informacijos apie atliktą vidaus auditą analizė *turinio* atžvilgiu:

- Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodiklių pateikimas apie atliktą vidaus auditą (Remiantis VA senąja ir atnaujinta metodika).
- Bendrojo lavinimo mokyklų 2007 m. VA ir 2002 m. VA metodikos pritaikymas – lyginamoji analizė rodiklių įvertinimo atžvilgiu.
- Bendrojo lavinimo mokyklų 2007 m. VA ir 2002 m. VA metodikos pritaikymas – lyginamoji analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus.

Šiame straipsnyje pristatomi vidaus audito informacijos analizės rezultatai turinio aspektu. Rezultatai informacijos pateikimo formos aspektu pristatyti anksčiau (Jarutienė, Lamanuskas, 2010).

Tyrimo rezultatai

Antrame etape atrinkta informacija apie vidaus auditą mokyklų interneto svetainėse analizuojama *turinio* atžvilgiu.

Kadangi egzistuoja dvi vidaus audito metodikos, pirmiausia aptariamas 2002 metų VA metodikos taikymas analizuojant mokyklos veiklos kokybę. Ši metodika tapo privaloma nuo 2004–2005 m. m. Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito metodikos taikymas (2002) pateikiamas lentelėse.

1 lentelė

Veiklos sritis 1. Ugdymo turinys

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.1. Ugdymo planai	1.1.1. Mokomieji dalykai, jų santykis ugdymo plane	3	3	3	4	2	3	8	3,3
	1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija	2	2	3	3,3	2	2,5	7	2,6
	1.1.3. Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai	2	3	3	3,3	2	2	7	2,9

1.2. Ugdymo programos	1.2.1. Programų įvairovė ir tarpusavio dermė	2	3	4	3,4	1	3	7	3
	1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitiktis.	2	3	4	3	1	3	7	3
	1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitiktis	2	2	5	3	–	–	7	2,5
	1.2.3. Programas rengiantiems mokytojams teikiama metodinė parama	2	3	4	2,5	1	3	7	2,8
1.3. Mokytojų veiklos planavimas	1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	2	3	3	3	2	3	7	3
	1.3.2. Planavimo procedūrų kokybė	2	3	4	3	2	3	8	3
		2	2,7	3/4	3,2	2	2,5	7	2,8

Pirmą veiklos sritį, ugdymo turinį, kaip matome iš 1 lentelės, analizavo vidutiniškai 7 mokyklos, ugdymo turinys visų mokyklų vertinamas vidutiniškai 2, 8, t. y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip gerą, vadovaujantis vidaus audito metodikoje aprašytais įvertinimo lygiais, „tai lygis teigiantis, kad stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų. Šios veiklos kokybė viršija vidurkį, yra gera, tinkama, paveiki“. Tačiau reikia akcentuoti tai, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino vidutiniškai tik 7 mokyklos, daugiau dėmesio šios srities analizei skyrė vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos.

2 lentelė

Veiklos sritis 2. Mokymosi pasiekimai

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
2.1. Mokymosi rezultatai	2.1.1. Moksleivių mokymosi rezultatai	3	3	2	3,5	1	3	6	3,2
2.2. Egzaminų rezultatai	2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai	2	3	2	4	1	2	5	3
2.3. Bendroji pasiekimų kokybė	2.3.1. Moksleivių mokymosi kokybė, porikių tenkinimo, mokymosi ir egzaminų rezultatų sąveikos efektyvumas	2	3	3	3,3	1	2	6	2,8
		2	3	2	3,6	1	2,3	6	3

Antrą veiklos sritį, mokymosi pasiekimus, kaip matome iš 2 lentelės, analizavo vidutiniškai 6 mokyklos, mokymosi pasiekimų įvertinimo lygis – 3. Toks įvertinimo lygis rodo, kad ši veiklos sritis stipriau vertinama nei kita – ugdymo turinys. Taigi pagal VA metodikoje nurodytus vertinimo lygius galima teigti, kad mokymosi pasiekimus mokyklos vertina kaip gerus ir viršijančius veiklos kokybės vidurkį. Tačiau reikia akcentuoti, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino tik vidutiniškai 6 mokyklos, tiek vidurinės, tiek pagrindinės mokyklos šios veiklos srities analizei skyrė vienodai dėmesio (vidutiniškai 2–3 mokyklos), bet tik viena gimnazija vertino mokymosi pasiekimus.

3 lentelė

Veiklos sritis 3. Mokymasis ir ugdymas

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
3.1. Ugdymo proceso kokybė	3.1.1. Ugdomosios veiklos tikslingumas ir tinkamumas	2	2,5	4	3,2	2	3	8	2,9
	3.1.2. Dėstymo bei aiškinimo tikslingumas ir tinkamumas	3	2,6	4	3	2	3	9	2,8
	3.1.3. Mokytojo ir moksleivio dialogas	3	3	4		2	2,5	9	2,9
	3.1.4. Mokymosi motyvacijos palaikymas bei stiprinimas	2	2,5	5	3,2	2	2,5	9	2,7
3.2. Mokymosi kokybė	3.2.1. Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis	3	2,6	5	3,2	2	2,5	10	2,7
	3.2.2. Mokymosi pažanga	2	3	4	3	2	2,5	8	2,8
	3.2.3. Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis	3	2,3	4	2,5	2	2,5	9	2,4
	3.2.4. Moksleivių bendradarbiavimas mokymosi procese	3	2	4	2,7	2	2,5	9	2,4
3.3. Mokiinių poreikių tenkinimas	3.3.1. Užduočių, veiklos formų ir priemonių parinkimas	2	2,5	4	2,7	2	2,5	8	2,6
	3.3.2. Mokymosi tempo diferenciacijavimas atsižvelgiant į kiekvieno gaktimybę	2	3	4	2,7	2	2,5	8	2,5
	3.3.3. Ugdomosios veiklos ryšys su gyvenimo praktika ir moksleivių interesais	2	2,5	4	3	2	2,5	8	2,7
	3.3.4. Pedagoginės pagalbos įnašas (jeigu ji taikoma)	2	3	4	3	2	2,5	8	2,8
3.4. Vertinimas kaip ugdymo proceso dalis	3.4.1. Vertinimo metodai ir jų įforminimas	4	2,5	5	2,2	3	2,3	12	2,4
	3.4.2. Vertinimo įtaka moksleiviams	3	2,6	4	2,2	2	2,5	9	2,4
	3.4.3. Vertinimo metu gautos informacijos panaudojimas	3	2	4	2	2	2,5	9	2,1
3.5. Bendravimas su tėvais	3.5.1. Tėvų informavimo procedūrų kokybė	4	2,7	4	3	2	2,5	10	2,7
	3.5.2. Tėvų gaunamos informacijos apie jų vaiko pažangą kokybė	4	3	4	3	2	2,5	10	2,8
	3.5.3. Tėvų gaunamos informacijos apie mokyklos darbą kokybė	2	3	4	2,7	1	3	7	2,9
		2	2,6	4	2,8	2	2,3	8 / 9	2,6

Trečią veiklos sritį, mokymąsi ir ugdymą, kaip matome iš 3 lentelės, analizavo vidutiniškai 8–9 mokyklos, įsivertino 2,6. Įvertinimo lygis rodo, kad ši veiklos sritis silpniau vertinama nei mokymosi pasiekimai ir ugdymo turinys. Taigi veiklos sritį galima traktuoti

kaip tarpinį variantą tarp neblogo, vidutiniškos, neišskirtinės, nesistemos kokybės (taip apibūdinamas pagal VA metodiką 2-as vertinimo lygis) ir 3 lygio, kuris apibūdinamas kaip viršijantis vidutinę kokybę. Tačiau reikia akcentuoti tai, kad iš 100 mokyklų šią veiklą analizavo ir vertino vidutiniškai 8–9 mokyklos, dažniausiai mokymosi ir ugdymo veiklos sritį analizavo vidurinės mokyklos.

4 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniams

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
4.1. Mokyklos mikroklimatas	4.1.1. Individualių saugumo, emocijų, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas	4	3	2	2,5	1	3	7	2,8
	4.1.2. Psichologinė ir socialinė pagalba	4	3	2	2,5	1	3	7	2,8
4.2. Asmens plėtra ir socialinių gebėjimų ugdymas	4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas	3	3	2	3	1	2		2,6
	4.2.2. Papildomojo ugdymo ir pamokinės veiklos įnašas	3	3	2	3	1	2	6	2,6
4.3. Profesinis švietimas	4.3.1. Moksleivių orientavimo kokybė	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas	3	3	2	3	1	2	6	2,8
	4.3.3. Konsultacijų tikslingumas	3	2,6	2	3	1	2	6	2,5
4.5. Pedagoginės pagalbos efektyvumas	4.5.1. Diferencijuoto ugdymo kokybė	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.5.2. Moksleivių pažanga ir pasiekimai	3	2,6	2	3	1	2	6	2,5
	4.5.3. Vidinės ir išorinės pagalbos kokybė	4	2,5	2	3	1	2	7	2,5
4.6. Specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymas	4.6.1. Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų taikymas	2	3	2	3	1	2	5	2,6
	4.6.2. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo efektyvumas	3	3	2	3	1	2	6	2,6
	4.6.3. Specialiųjų poreikių moksleivių ugdymo organizavimo efektyvumas	4	3	2	3	1	2	7	2,8
		3	2,8	2	2,9	1	2,5	6	2,6

Ketvirtą veiklos sritį, pagalbą mokiniams, kaip matome iš 4 lentelės, analizavo vidutiniškai 6 mokyklos. Šią veiklos sritį mokyklos įsivertino 2,6. Įvertinimo lygis rodo, kad veiklos sritis yra įvertinta kaip ir mokymasis ir ugdymas, tik reikia pažymėti, kad trečią veiklos sritį vertino 8–9 mokyklos, o ketvirtą – 6. Taigi veiklos srities vertinimą galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 lygio. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo pagrindinės mokyklos.

5 lentelė

Veiklos sritis 5. Etosas

1. Veiklos rodikliai	2. Pagalbiniai veiklos rodikliai	3. Pagrindinė mokykla		4. Vidurinė mokykla		5. Gimnazija		6. Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
5.1. Mokyklos kultūra	5.1.1. Tapatumo ir pasididžiavimo mokykla jausmas	2	2	4	3	3	2,3	9	2,4
	5.1.2. Lygių galimybių suteikimas, teisingumas	2	3	4	2,5	3	2,3	9	2,6
	5.1.3. Aplinkos svetingumas	2	3	4	2,7	3	2,6	9	2,8
	5.1.4. Mokyklos saugumas	3	3	4	2,5	3	2,6	10	2,7
	5.1.5. Bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9
5.2. Mokyklos bendruomenė ir savivalda	5.2.1. Tėvų (globėjų) įtraukimas į mokyklos veiklą	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9
	5.2.2. Mokyklos savivalda	2	3	4	3	3	2,6	9	2,9
5.3. Mokyklos ryšiai	5.3.1. Ryšių su švietimo ir kitomis institucijomis mastas, tikslai ir efektyvumas	2	3	5	3,2	4	3	11	3
	5.3.2. Mokyklos vieta bendruomenėje	2	3	4	3	3	3	10	3
		2	2,9	4	2,9	3	2,6	9	2,8

Penktą veiklos sritį, kaip matome iš 5 lentelės, analizavo vidutiniškai 9 mokyklos. Etoso veiklos srities įvertinimo lygis – 2,8, toks pat kaip pirmos veiklos srities – ugdymo turinio ir šeštos veiklos srities – išteklių. Šis įvertinimo lygis rodo, kad etosą mokyklos analizuoja dažniausiai (net 9 mokyklos) lyginant su kitomis veiklos sritimis. Įvertinimo lygis artimas trečiam, todėl mokyklos etosą galima traktuoti kaip veiklos sritį, turinčią daugiau privalumų nei trūkumų ir apibūdinti tokiais kokybės pažymiais: (remiantis vidaus audito metodikos nurodymais): viršija vidurkį, gera, tinkama, paveiki. Dažniausiai šią veiklos sritį vertino vidurinės mokyklos.

6 lentelė

Veiklos sritis 6. Ištekliai

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
6.1. Mokymo bazė	6.1.1. Plotas, erdvės	5	3	3	3	2	2,5	10	2,8
	6.1.2. Baldai, mokymo priemonės, jų tinkamumas ir pritaikymas, atnaujinimas ir turtinimas	6	3	2	3	2	2,5	10	2,8
	6.1.3. Moksleivių pavėžėjimas (jei būtina)	4	3	2	3	1	3	7	3

6.2. Aprūpinimas ištekliais	6.2.1. Finansavimas	4	3	3	3	2	3	9	3
	6.2.2. Materialiniai ištekliai, jų kiekis ir tinkamumas	5	3	2	3	2	3	9	3
6.3. Materialinių išteklių tvarkymas ir panaudojimas	6.3.1. Išteklių panaudojimas ir prieinamumas	5	3	2	2	2	2	9	2,3
	6.3.2. Moksleivių darbų panaudojimas	5	3	2	3	3	3	10	3
	6.3.3. informacijos šaltinių įvairovė	5	3	2	3	2	3,5	9	3,1
6.4. Personalo politika	6.4.1. Komplektavimas	5	3	1	3		3,5	8	3,1
	6.4.2. Išsilavinimas, kvalifikacija	5	3	2	3		3,5	8	3,1
6.5. Efektyvus personalo politikos panaudojimas	6.5.1. Pedagogų ir komandų veiklos efektyvumas	5	2,8	2	3	2	3	9	2,9
	6.5.2. Pedagogų gebėjimų panaudojimo sistema	5	2,8	2	3	2	3	9	2,9
	6.5.3. Bendradarbiavimas teikiant pagalbą moksleiviams	4	2,7	2	3	2	3	8	2,9
	6.5.4. Aptarnaujančio (pagalbinio) personalo efektyvumas	5	2,2	2	3	2	3	9	2,73
6.6. Pedagogų tobulinimas ir vertinimas	6.6.1. Pedagogų vertinimo reikšmė mokyklos plėtros planavimui	5	3	1	2	2	3	8	2,7
	6.6.2. Pedagogų tobulinimosi efektyvumas	5	3	2	2	2	3	9	2,7
6.7. Mokyklų finansų išteklių valdymas	6.7.1. Mokyklos finansinė veikla	5	3	2	2	2	2,5	9	2,5
	6.7.2. Mokyklos biudžeto tvarkymo sistema	5	3	2	2	2	2	9	2,3
	6.7.3. Biudžetinių ir nebiudžetinių išteklių panaudojimas	5	3	2	2	2	2	9	2,3
		5	2,6	2	2,6	2	2,7	9	2,6

Šeštą išteklių sritį, kaip matome iš 6 lentelės, analizavo vidutiniškai 9 mokyklos, kaip ir penktą sritį, etosą. Šešta veiklos sritis mokyklų įvertinta 2,6. Tokiu pat rodikliu įvertintos ir – 4 veiklos sritis, pagalba mokiniams, ir 3 veiklos sritis, mokymasis ir ugdymas. Taigi šeštos srities vertinimą galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 vertinimo lygio. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo pagrindinės mokyklos.

7 lentelė

Veiklos sritis 7. Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas

Veiklos rodikliai	Pagalbiniai veiklos rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
7.1. Vidaus auditas	7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite	1	3	5	3	2	3	8	3
	7.1.2. Mokyklos / padalinių vadovų dalyvavimas vidaus audite	1	3	5	3	2	3	8	3

	7.1.3. Informacijos apie moksleivių pasiekimus panaudojimas mokyklos vidaus auditui	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
	7.1.4. Vadovų veiklos vertinimas	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
7.2. Mokyklos strateginis planas ir metinė veiklos programa	7.2.1. Strateginio plano ir metinės veiklos programos struktūra	1	3	5	2,6	2	3	8	2,9
	7.2.2. Srateginio plano ir metinės veiklos programos turinys	1	3	4	2,7	2	3,5	7	3
7.3. Strateginio plano ir metinės veiklos programos įgyvendinimas	7.3.1. Uždavinių įgyvendinimas	1	3	5	1,8	2	3	8	2,6
	7.3.2. Srateginio plano ir metinės veiklos programos poreikis / reikšmė	1	3	6	2,5	2	3	9	2,8
7.4. Mokyklos vadovų veiklos efektyvumas	7.4.1. Profesinė kompetencija ir įsipareigojimai	–	–	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.4.2. Lyderių savybės	–	–	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.4.3. Santykiai su darbuotojais ir komandų telkimas	–	–	5	2,7	2	3	7	2,9
	7.5.2. Individualios veiklos efektyvumas			5	2,7	1	3	6	2,9
		1	2,7	5	2,2	2	2,5	8	2,9

Septintą veiklos sritį, mokyklos valdymą, ir kokybės garantavimą, kaip matome iš 7 lentelės, analizavo vidutiniškai 8 mokyklos. Jos įvertino šią veiklos sritį 2,9. Taigi šią veiklos sritį galima priskirti trečiam mokyklų veiklos srities vertinimo lygiui, t. y. veiklos rodiklis viršija kokybės vidurkį, kokybė yra gera, tinkama, paveiki, vyrauja privalumai. Reikia pažymėti, kad dažniausiai šią sritį analizavo vidurinės mokyklos.

8 lentelė

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė

Nr	Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.	Ugdymo turinys	2	2,7	3/4	3,2	2	2,5	7	2,8
2.	Mokymosi pasiekimai	2	3	2	3,6	1	2,3	6	3
3.	Mokymasis ir ugdymas	2	2,6	4	2,8	2	2,3	8/9	2,6
4.	Pagalba mokiniams	3	2,8	2	2,9	1	2,5	6	2,6
5.	Etosas	2	2,9	4	2,9	3	2,6	9	2,8
6.	Ištekliai	5	2,6	2	2,6	2	2,7	9	2,6
7.	Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas	1	2,7	5	2,2	2	2,5	8	2,9
	Iš viso	2	2,6	4	2,9	2	2,4	8/9	2,5

Atsižvelgiant į tyrimo duomenis (žr. 8 lentelę), matyti, kad dažniausiai veiklos sritis vertino vidurinės mokyklos (4), vienodai dažnai vertino pagrindinės mokyklos ir gimnazijos (2), tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad penktą veiklos sritį, išteklius, dažniausiai vertino

būtent pagrindinės mokyklos. Geriausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos (2,9), vadinasi, galima teigti, kad vidurinės mokyklos kokybiškumas atitinka vidaus audito metodikoje trečią lygį, t. y. vyrauja stipriosios savybės, jų daugiau nei trūkumų, kokybė viršija vidurkį, yra tinkama ir paveiki. Tyrimo duomenys rodo, kad gimnazijos savo veiklą įvertino vidutiniškai tik 2,4. Tai pagal vidaus audito metodikos vertinimo lygmenis suapvalinus atitiktų 2 lygmenį, o tai rodo, jog veikloje yra rimtų trūkumų, kokybė nebloga, vidutiniška, neišskirtinė, nesisteminga, veikla tinkama, bet tobulinimą. Tai prieštarauja vyraujančiai nuomonei, kad gimnazijų veikla yra labai aukštos kokybės, tačiau reikia pažymėti, kad veiklos sritis vertino tik vidutiniškai dvi gimnazijos, todėl objektyviai įvertinti gimnazijų veiklą gana sudėtinga. Vidurinės mokyklos dažniausiai vertino 7-ą veiklos sritį – mokyklos valdymą ir kokybės garantavimą (5 mokyklos). Gimnazijos rečiausiai vertino 5-ą veiklos sritį – etosą (3 mokyklos). Rečiausiai visų bendrojo lavinimo mokyklų analizuotos veiklos sritys – 2-a, mokymosi pasiekimai, ir 4-a, pagalba mokiniams, vidutiniškai – 6 mokyklų. Dažniausiai analizuojamos 5-a – etosas, 6-a – ištekliai, vidutiniškai – 9 mokyklų. Apibendrinus tyrimo rezultatus išaiškėjo, kad mokyklos savo veiklą vertina vidutiniškai 2,5, t. y. tarp trečio ir antro įsivertinimo lygmens.

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai mokyklos analizuoja veiklos sritis, susijusias ne su mokinių ugdymo kokybe, tačiau akcentuoja mokyklos kokybę apeliuodamos į kokybišką mokyklos kultūrą, mokyklos bendruomenę ir savivaldą bei mokyklos ryšius, akcentuoja mokyklų mokymo bazės, materialinių išteklių tvarkymą ir panaudojimą, efektyvų personalo politikos panaudojimą, pedagogų tobulinimąsi ir vertinimą, mokyklos vadovų veiklos efektyvumą.

Pateikiame rezultatus pagal atnaujintos vidaus audito metodikos (2007) taikymą bendrojo lavinimo mokyklose, remdamiesi informacija pateikta mokyklų internetinėse svetainėse.

Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito metodikos taikymo rezultatai pateikiami lentelėse.

9 lentelė

Veiklos sritis 1. Mokyklos kultūra

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis	Skaičius	Įvertinimo lygis
1.1. Etosas	1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai	1	3	1	4	3	2,3	5	3,1
	1.1.2. Tradicijos ir ritualai	1	1,5	2	3,5	3	3	6	2,7
	1.1.3. Tapatumo jausmas	1	3	1	3	3	2,3	5	2,7
	1.1.4. Bendruomenės santykiai	1	2	1	3	3	2	5	2,3
	1.1.5. Mokyklos atvirumas ir svetingumas	1	3	2	3,5	3	2,7	6	3
	1.1.6. Klasių mikroklimatas	1	2	1	1	3	2,7	5	1,9
1.2. Pažangos pasiekimai	1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai	1	3	1	1	3	2,5	5	1,9
	1.2.2. Mokymosi pasiekimų lūkesčiai	1	2	1	1	3	2,7	5	1,9

	1.2.3. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis	1	2	–	–	3	3	4	2,5
1.3. Tvarka	1.3.1. Darbo tvarka ir taisyklės	2	2,7	1	2	3	2,7	6	2,5
	1.3.2. Pageidaujamo elgesio skatinimas	2	3	1	1	3	2,7	6	2,3
	1.3.3. Aplinkos jaukumas	2	3	2	3	4	3	10	3
1.4. Mokyklos ryšiai	1.4.1. Mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje	2	3	1	2	2	3	5	2,7
	1.4.2. Partnerystė su kitomis institucijomis	2	2,7	2	3	2	3	6	2,9
	1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai	2	2,5	1	1	2	2,5	5	2
		1	2,7	1	2,2	3	2,5	5	2,5

Pirmą veiklos sritį, mokyklos kultūrą, kaip matome iš 9 lentelės, analizavo vidutiniškai 5 mokyklos, jos įvertino šią veiklos sritį vidutiniškai 2,5, t. y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 vertinimo lygio. Šios veiklos srities kokybė mokyklose pagal VA metodiką apibrėžiama taip: „stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina“. Dažniausiai šią veiklos sritį analizavo gimnazijos. Aukščiausią įvertinimą šiai veiklos sričiai analizuodamos kokybę skyrė pagrindinės mokyklos (2,7). Galima daryti prielaidą, kad pagrindinėse mokyklose mokyklos kultūra yra kokybiška ir siekia 3 lygį, t. y. kokybė viršija vidurkį.

10 lentelė

Veiklos sritis 2. Ugdymas ir mokymasis

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo Vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
2.1. Bendrasis ugdymo organizavimas	2.1.1. Ugdymo programos	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.1.2. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai	1	3	2	3	1	2	4	2,7
	2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija	1	2	1	2	1	2	3	2
	2.1.4. Pasirenkamosios programos	1	2	1	2	1	2	3	2
	2.1.5. Neformalusis vaikų švietimas (papildomas ugdymas)	1	2	1	2	1	2	3	2
2.2. Pamokos organizavimas	2.2.1. Mokytojo nuostatos ir būdai	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.2.2. Pamokos struktūros kokybė	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.2.3. Klasės valdymas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
2.3. Mokymo kokybė	2.3.1. Mokymo nuostatos ir būdai	1	3	1	2	1	2	3	2,3

	2.3.2. Mokymo ir gyvenimo ryšys	1	3	2	3	1	3	4	3
	2.3.3. Mokytojo ir mokinio dialogas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.3.4. Išmokimo stebėjimas	1	2	1	2	1	3	3	2,3
	2.3.5. Namų darbai	1	2	1	2	1	2	3	2
2.4. Mokymosi kokybė	2.4.1. Mokymosi motyvacija	2	3	1	2	1	2	4	2,3
	2.4.2. Mokėjimas mokytis	2	3	1	3	1	2	4	2,7
2.5. Mokymosi ir mokymo diferencijavimas	2.4.3. Mokymasis bendradarbiaujant	2	3	2	2	1	3	5	2,7
	2.5.1. Mokymosi poreikių nustatymas	1	3	1	3	1	3	3	3
	2.5.2. Mokymosi veiklos diferencijavimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
2.6. Vertinimas ugdant	2.6.1. Vertinimas kaip pažinimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.6.2. Vertinimas kaip ugdymas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	2.6.3. Vertinimas kaip informavimas	1	2	1	2	1	3	3	2,3
		1	2,7	1	2,6	1	2,2	3	2,5

Antrą veiklos sritį, ugdymą ir mokymą, kaip matome iš 10 lentelės, analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, jos įvertino šią veiklos sritį vidutiniškai 2,5, t. y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 vertinimo lygio. Pagal VA metodiką apibrėžiama taip: stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, veikla yra tinkama, bet tobulintina. Šią veiklos sritį analizavo tik po vieną mokyklą. Aukščiausią įvertinimą skyrė pagrindinės mokyklos (2,7). Galima daryti prielaidą, kad pagrindinėse mokyklose mokymasis ir ugdymas, kaip ir mokyklos kultūra (žr. lentelę 10), yra kokybiškas ir siekia 3 lygį, t. y. kaip rodo tyrimo duomenys, kokybė viršija vidurkį.

11 lentelė

Veiklos sritis 3. Pasiekimai

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
3.1. Pažanga	3.1.1. Atskirų mokinių pažanga	3	2,3	–	–	1	3	4	2,65
	3.1.2. Mokyklos pažanga	3	3	–	–	1	3	4	3
3.2. Mokymosi pasiekimai	3.2.1. Akademiniai pasiekimai	2	2	–	–	1	3	3	2,5
	3.2.2. Kiti pasiekimai	3	2,7			2	3	5	2,85
	3.2.3. Tolesnio mokymosi sėkmė	2	3	–	–	2	3	4	3
		3	2,6	–	–	1	3	4	2,8

Trečią veiklos sritį, pasiekimus, kaip matome iš 11 lentelės, analizavo vidutiniškai 4 mokyklos, įsivertino 2,8. Įvertinimas rodo, kad mokyklos šią sritį vertina gana gerai, t. y. pagal vidaus audito metodiką atitinka 3 lygį, kuriame vyrauja stipriosios savybės, jų yra daugiau nei trūkumų. Kokybė geresnė nei vidutinė. Svarbu paminėti, kad vidurinės mokyklos šios veiklos srities nevertino.

12 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniui

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
4.1. Rūpinimasis mokiniais	4.1.1. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika	2	3	–	–	1	3	3	3
	4.1.2. Mokinių asmenybės ir socialinė raida	2	2	–	–	1	2,5	3	2,25
4.2. Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba	4.2.1. Pagalba mokantis	2	3	–	–	1	3	3	3
	4.2.2. Psichologinė pagalba	2	2,5	–	–	1	3	3	2,7
	4.2.3. Socialinė pagalba	2	3	–	–	1	3	3	3
4.3. Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas	4.3.1. Specialiųjų mokymosi poreikių ugdymas	1	3	–	–	1	3	2	3
	4.3.2. Gabių vaikų ugdymas	1	3	–	–	2	2,5	3	2,7
4.4. Pagalba planuojat karjerą	4.4.1. Pagalba renkantis mokymosi kryptį	3	2	–	–	3	3,3	6	2,6
	4.4.2. Pagalba renkantis mokyklą	1	3	–	–	1	3	2	3
	4.4.3. Profesinis švietimas	1	3	–	–	1	3	2	3
4.5. Tėvų pedagoginis švietimas	4.5.1. Tėvų pagalba mokantis	2	2,5	–	–	1	2	3	2,25
	4.5.2. Tėvų švietimo politika	2	3	–	–	1	2	3	2,5
		2	2,8	–	–	1	2,8	3	2,8

Ketvirtą veiklos sritį, pagalbą mokiniui, kaip matome iš 12 lentelės, analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, įsivertino 2,8, lygiai taip pat kaip 3-ią veiklos sritį – pasiekimus. Vyrauja stipriosios savybės, jų daugiau nei trūkumų. Kokybė geresnė nei vidutinė. Svarbu paminėti, kad vidurinės mokyklos šios veiklos srities nevertino, kaip ir 3-ios veiklos srities.

13 lentelė

Veiklos sritis 5. Mokyklos strateginis valdymas

Tema	Kokybės rodikliai	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
5.1. Mokyklos strategija	5.1.1. Mokyklos vizija, misija ir tikslai	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.1.2. Planavimo procedūros	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.1.3. Planų kokybė ir dermė	2	3	1	2	1	3	4	2,7
	5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis	1	3	1	2	1	3	3	2,7
5.2. Mokyklos įsivertinimas (vidaus auditas)	5.2.1. Įsivertinimo procesai	1	3	1	2	1	2	3	2,3
	5.2.2. Įsivertinimo rezultatų naudojimas	1	3	1	2	1	2	3	2,3
5.3. Vadovavimo stilius	5.3.1. Valdymo demokratiškumas	1	3	2	3	1	3	4	3
	5.3.2. Lyderystė mokykloje	1	2	1	2	1	3	3	2,3
5.4. Personalo valdymas	5.4.1. Personalo komplektavimas	1	3	2	3	2	3	5	3
	5.4.2. Dėmesys personalui	1	3	1	2	1	3	3	2,7
	5.4.3. Personalo darbo organizavimas	1	3	1	2	1	3	3	2,7
5.5. Materialinių išteklių valdymas	5.5.1. Lėšų vadyba	1	2	1	2	1	2	3	2
	5.5.2. Turto vadyba	2	3	–	–	2	3,5	4	3,25
	5.5.3. Patalpų naudojimas	2	3	2	3	2	3,5	6	3,1
		1	2,9	1	2,1	1	2,9	3	2,6

Penktą veiklos sritį, mokyklos strateginį valdymą, kaip matome iš 13 lentelės, analizavo vidutiniškai 3 mokyklos, kaip ir penktąją veiklos sritį, etosą. Tiek pagrindinės mokyklos, tiek gimnazijos šią veiklos sritį įvertino 2,9. Penktą veiklos sritį visos mokyklos įvertino 2,6. Taigi penktą veiklos sritį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 vertinimo lygio.

14 lentelė

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė

Nr	Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija		Bendras	
		Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis	Skaičius	Įvertinimo vidurkis
1.	Mokyklos kultūra	1	2,7	1	2,2	3	2,5	5	2,5
2.	Ugdymas ir mokymasis	1	2,7	1	2,6	1	2,2	3	2,5
3.	Pasiekimai	3	2,6	–	–	1	3	4	2,8
4.	Pagalba mokiniams	2	2,8	–	–	1	2,8	3	2,8
5.	Mokyklos strateginis valdymas	1	2,9	1	2,1	1	2,9	3	2,6
	Iš viso	1	2,7	1	2,3	1	2,7	3	2,5

Iš tyrimo duomenų (žr. 14 lentelę) matyti, kad veiklos sritis vertino vidutiniškai po vieną visų trijų tipų mokyklą: pagrindinė, vidurinė ir gimnazija. Dažniausiai pagrindinių mokyklų vertinama veiklos sritis – pasiekimai (3 lygis). Kaip kokybiškiausia pagrindinių mokyklų teikiamuose duomenyse apie vidaus auditą įvertinta veiklos sritis – mokyklos strateginis valdymas (įvertinimas – 2,9). Prasčiausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos, įvertinimas – 2,3. Galima teigti, kad vidurinės mokyklos kokybiškumas atitinka VA metodikoje antrą lygį, t. y. vyrauja trūkumai, veiklos srities kokybė – vidutiniška, tinkama, bet tobulinama. Vidurinės mokyklos vertino vienodai dažnai visas penkias veiklos sritis, t. y. vidutiniškai po vieną mokyklą. Kokybiškiausia vidurinių mokyklų veiklos sritimi įvardijama antra sritis – ugdymas ir mokymasis (įvertinimas – 2,6).

Vienodai savo veiklą vertino tiek pagrindinės mokyklos (įvertinimas – 2,7), tiek gimnazijos (2,7). Dažniausiai gimnazijų vertinama veiklos sritis buvo pirmoji – mokyklos kultūra, ją vertino 3 mokyklos, kokybiškiausia veiklos sritimi gimnazijų (kaip ir pagrindinių mokyklų) įvardijama penktoji veiklos sritis – mokyklos strateginis valdymas (įvertinimas – 2,9). Apibendrinus tyrimo rezultatus išaiškėjo, kad mokyklos savo veiklą vertina 2,5, t. y. tarp trečio ir antro įsivertinimo lygmens, tačiau būtina akcentuoti, kad tokius įvertinimus teikė tik trys mokyklos. Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai mokyklos analizuoja strateginio valdymo sritį, tai reiškia, jog jos akcentuoja mokyklos strategijos, mokyklos įsivertinimo (vidaus audito), vadovavimo stiliaus, personalo valdymo, materialinių išteklių valdymo kokybiškumą.

Kadangi egzistuoja dvi vidaus audito metodikos, pateikiama lyginamoji dviejų VA metodikų analizė. Kadangi veiklos sritys skiriasi, akcentuojami tik vienodi įvertinimai ir siekiama surasti bendras tendencijas.

15 lentelė

Senosios metodikos (2002) metų ir naujosios metodikos (2007) metų lyginamoji analizė

Senoji metodika (2002m.)	Mokyklų skaičius vidurkis	Įvertinimo vidurkis	Atnaujinta metodika (2007m.)	Atnaujinta metodika (2007m.)	
				Mokyklų skaičius vidurkis	Įvertinimo vidurkis
1. Ugdymo turinys	7	2,8	1. Ugdymas ir mokymasis	5	2,5
2. Mokymosi pasiekimai	6	3	2. Pagalba mokiniui	3	2,5
3. Mokymasis ir ugdymas	8/9	2,6	3. Mokyklos kultūra	4	2,8
4. Pagalba moksleiviams	6	2,6	4. Pasiekimai	3	2,8
5. Etosas	9	2,8	5. Mokyklos valdymas	3	2,6
6. Ištekliai	9	2,6			
7. Mokyklos valdymas ir kokybės garantavimas	8	2,9			
Vidutiniškai	9	2,5		3	2,5

15 lentelėje pateikta tyrimo rezultatų analizė rodo, kad vidutiniškai tiek pagal senąją, tiek pagal naująją VA metodiką veiklos sritys vertinamos 2,5, t. y. įvertinimo lygį galima traktuoti kaip tarpinį variantą tarp 2 ir 3 vertinimo lygio. Galima daryti išvadą, kad visos mokyklos, kurios teikė informaciją savo internetinėse svetainėse, visas sritis vertina tokiu lygiu, kurį pagal vidaus audito metodiką galima apibūdinti taip: stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, tačiau veikla yra tinkama, bet tobulintina. Kokybiškiausia mokyklų įvertinta veiklos sritis lyginant abiejų VA metodikų veiklos sričių įvertinimus yra senojoje VA me-

todikoje nurodyta veiklos sritis – mokymosi pasiekimai. Įvertinta 3 lygiu. Lygmeniu tarp trečio ir antro įvertintos šios atnaujintosios metodikos veiklos sritys – ugdymasis ir mokymasis ir pagalba mokiniui. Tiek pagal senąją, tiek pagal atnaujintą VA metodiką vienodai įvertintos šios veiklos sritys: mokyklos valdymas, mokymasis ir ugdymas, pagalba mokslieviams, ištekčiai (įvertinimas – 2,6); 2,8 – mokyklos kultūra, pasiekimai, etosas. Svarbu pažymėti, kad senosios VA metodikos veiklos srities rodiklius vertino vidutiniškai po 9 bendrojo lavinimo mokyklas, o naujosios VA metodikos vidutiniškai net tris kartus mažiau, t. y. 3 bendrojo lavinimo mokyklas.

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus pateikiama lentelėse.

16 lentelė

Veiklos sritis 1. Ugdymo turinys

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	1.1.3. Moksleivių poreikių tenkinimas ir mokymo krūviai 1.2.1. Programų įvairovė ir tarpusavio dermė 1.3.2. Planavimo procedūrų kokybė	3
Trūkumai	1.2.1; 1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	2
Tobulintinos veiklos sritys	1.3.1; 1.3.2.	1
Iš viso 6		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	1.1.1. Mokomieji dalykai, jų santykis ugdymo plane; 1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija; 1.1.3, 1.2.1, 1.2.2. Ugdymo programų struktūra, turinio, Bendrųjų programų ir išsilavinimo standartų reikalavimų atitiktis. 1.2.3. Programas rengiantiems mokytojams teikiama metodinė parama 1.3.1. Programų ir kasdienės veiklos planavimas	12
Trūkumai	1.1.2; 1.1.3; 1.2.3.	5
Tobulintinos veiklos sritys	1.1.2	1
Iš viso 18		
	Gimnazija	
Privalumai	1.1.1, 1.2.1, 1.1.3, 1.2.2.	5
Trūkumai	–	–
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 5		
	Spec. mokykla	
Privalumai	1.1.2. Tarpdalykiniai ryšiai ir integracija	5
Trūkumai		
Tobulintinos veiklos sritys		
Iš viso 5		

Tyrimo rezultatai, pateikti 16 lentelėje rodo, kad dažniausiai ugdymo turinio privalumų nurodė vidurinės mokyklos – 12, tačiau ir trūkumų vidurinės mokyklos ugdymo turinyje nurodė dažniausiai – 5, tik privalumus nurodė 5 gimnazijos ir 5 specialiosios mokyklos. Tobulintinių ugdymo turinio elementų nurodė po vieną vidurinę ir pagrindinę mokyklą. Galima daryti išvadą, kad ugdymo turinyje gimnazijos ir spec. mokyklos vertindamos šios veiklos kokybę įžvelgia tik privalumus. Reikia pažymėti, kad kai kuriuos rodiklius mokyklos interpretuoja įvairiai: ir kaip trūkumą ar privalumą ir tobulintiną veiklos sritį, tai priklauso nuo pačios mokyklos veiklos.

17 lentelė

Veiklos sritis 2. Mokymosi pasiekimai

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	–	–
Trūkumai	2.1.1, 2.3.1	2
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.1.	1
Iš viso 3		
Vidurinė mokykla		
Privalumai	2.1.1. Moksleivių mokymosi rezultatai; 2.2.1. Moksleivių laikytų egzaminų, atliktų diagnostinių testų rezultatai; 2.3.1. Moksleivių mokymosi kokybė, poreikių tenkinimo, mokymosi ir egzaminų rezultatų sąveikos efektyvumas	3
Trūkumai	2.2.1, 2.3.1	5
Tobulintinos veiklos sritys	2.2.1.	1
Iš viso 9		
Gimnazija		
Privalumai	2.1.1, 2.2.1, 2.3.1.	1
Trūkumai	–	–
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 1		

17 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad 5 vidurinės mokyklos nurodė dažniausiai privalumų įvertindamos mokyklų mokymosi pasiekimus, taip pat 3 vidurinės mokyklos dažniausiai nurodė trūkumų, tik trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis nurodė 3 pagrindinės mokyklos, tik privalumus – viena gimnazija. Veiklos rodiklis 2.1.1, moksleivių mokymosi rezultatai, tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant kokybę, tik skirtingais aspektais, t. y. pagrindinės mokyklos šį rodiklį vertino kaip trūkumą ir tobulintiną veiklos sritį, vidurinės mokyklos – kaip privalumą ir tobulintiną veiklos sritį, gimnazijos – kaip privalumą. Galima daryti išvadą, kad gimnazijos nurodė tik privalumus, spec. mokyklos antrosios veiklos srities, mokymosi pasiekimų, iš viso nevertino.

18 lentelė

Veiklos sritis 3. Mokymasis ir ugdymas

	Pagrindinė mokykla	2. skaičius
Privalumai	3.1.1. Ugdomosios veiklos tikslingumas ir tinkamumas, 3.1.2. Dėstymo bei aiškinimo tikslingumas ir tinkamumas, 3.1.3. Mokytojo ir moksleivio dialogas; 3.1.4. Mokymosi motyvacijos palaikymas bei stiprinimas, 3.2.2. Mokymosi pažanga, 3.2.4. Moksleivių bendradarbiavimas mokymosi procese, 3.3.1. Užduočių, veiklos formų ir priemonių parinkimas, 3.3.2. Mokymosi tempo diferencijavimas atsižvelgiant į kiekvieno galimybes, 3.3.3. Ugdomosios veiklos ryšys su gyvenimo praktika ir moksleivių interesais, 3.3.4. Pedagoginės pagalbos įnašas (jeigu ji taikoma), 3.4.1. Vertinimo metodai ir jų įforminimas, 3.4.2. Vertinimo įtaka moksleiviams, 3.4.3. Vertinimo metu gautos informacijos panaudojimas, 3.5.1. Tėvų informavimo procedūrų kokybė, 3.5.2. Tėvų gaunamos informacijos apie jų vaiko pažangą kokybė, 3.5.3. Tėvų gaunamos informacijos apie mokyklos darbą kokybė.	1
Trūkumai	3.2.1. Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis, 3.2.2, 3.2.3. Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis, 3.5.3.	2

Tobulintinos veiklos sritys	3.2.1.	1
Iš viso 4		
Vidurinė mokykla		
Privalumai	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.2, 3.3.1.	3
Trūkumai	3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.3.1, 3.4.1, 3.4.3, 3.5.3.	4
Tobulintinos veiklos sritys	3.2.2, 3.2.3, 3.2.3, 3.3.1, 3.4.3.	2
Iš viso 9		
Gimnazija		
Privalumai	3.1.1, 3.1.4, 3.2.4.	1
Trūkumai	3.2.1, 3.2.3, 3.2.4.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 2		
Spec. mokykla		
Privalumai		
Trūkumai	3.2.1, 3.2.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	3.2.1	1
Iš viso 2		

Tyrimo rezultatai, pateikti 18 lentelėje, rodo, kad daugiausia privalumų vertindama mokymosi ir ugdymosi sritį nurodė viena pagrindinė mokykla. 3 vidurinės mokyklos, vertindamos mokymosi ir ugdymosi sritį, dažniausiai nurodė privalumus, taip pat dažniausiai vidurinės mokyklos vertino šį trečiąjį rodiklį, nes nurodė 3 privalumus, 4 trūkumus ir 2 tobulintinos veiklos sritis. Dvi gimnazijos ir dvi spec. mokyklos nurodė tik privalumus ir trūkumus. Veiklos srities rodikliai 3.2.1. *Moksleivių mokymosi motyvacijos lygis*, 3.2.3. *Moksleivių atsakomybė, savarankiškumas ir aktyvumas mokantis* tapo rodikliais, kurie kar-tojosi vertinant kokybę, tik skirtingais aspektais, t. y. pagrindinės mokyklos, spec. mokyklos, vidurinės mokyklos šį rodiklį vertino kaip trūkumą arba tobulintiną veiklos sritį, gimnazijos – kaip trukumą. Atsižvelgiant į šiuos vertinimus galima konstatuoti kokybės stoką mokyklos veikloje.

19 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniams

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	4.1.1. Individualių saugumo, emocinių, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas, 4.1.2. Psichologinė ir socialinė pagalba, 4.2.1. Vertybinių nuostatų ir socialinių gebėjimų ugdymas, 4.2.2. Papildomojo ugdymo ir papamokinės veiklos įnašas, 4.3.1. Moksleivių orientavimo kokybė, 4.3.2. Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas, 4.3.3. Konsultacijų tikslingumas.	7
Trūkumai	4.1.1, 4.2.2, 4.3.1, 4.3.3, 4.4.3, 4.6.3	2
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1, 4.3.3, 4.5.2.	2
Iš viso 11		
Vidurinė mokykla		
Privalumai	4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3.	4

Trūkumai	4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.4.3, 4.6.1, 4.6.2. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymo efektyvumas, 4.6.3. Specialiųjų poreikių mokslinių ugdymo organizavimo efektyvumas	4
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.2, 4.3.1, 4.4.3, 4.5.3	3
Iš viso 11		
	Gimnazija	
Privalumai	–	–
Trūkumai	4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.1.1, 4.2.2, 4.3.1, 4.3.3, 4.4.3, 4.6.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 1		
	Spec. mokykla	
Privalumai	4.1.1, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.2, 4.6.1. Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų taikymas	1
Trūkumai	–	
Tobulintinos veiklos sritys	–	
Iš viso 1		

19 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad vienodai dažnai 11 pagrindinių ir 11 vidurinių mokyklų vertino ketvirtą veiklos sritį – pagalbą mokiniams. Dažniausiai privalumų nurodė pagrindinės mokyklos (7 mokyklos), dažniausiai trūkumų ir tobulintinos veiklos aspektų šioje veiklos srityje nurodė 4 vidurinės mokyklos. Tik trūkumus vertindama pagalbą mokiniams nurodė viena gimnazija. Tik privalumus nurodė viena spec. mokykla akcentuodama kokybę pagalbos mokiniams srityje. Veiklos srities rodikliai 4.1.1. *Individualių saugumo, emocinių, fizinių ir socialinių poreikių tenkinimas*, 4.3.2. *Moksleiviams reikalingos informacijos kaupimas* tapo rodikliais, kurie kartojosi mokykloms vertinant kokybę, tik skirtingais aspektais, t. y. pagrindinės mokyklos, vidurinės mokyklos traktuoja rodiklius kaip trūkumą ir privalumą, spec. mokyklos šį rodiklį vertino kaip privalumą, gimnazijos – kaip trūkumą. Atsižvelgiant į šiuos vertinimus galima teigti, kad pagal šį veiklos rodiklį veikla vertinama įvairiai ir tai priklauso nuo mokyklos specifikos.

20 lentelė

Veiklos sritis 5. Etosas

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	5.1.1. Tapatumo ir pasididžiavimo mokykla jausmas, 5.1.2. Lygių galimybių suteikimas, teisingumas, 5.1.3. Aplinkos svetingumas, 5.1.4. Mokyklos saugumas, 5.1.5. Bendravimas ir bendradarbiavimas, 5.3.1. Ryšių su švietimo ir kitomis institucijomis mastas, tikslai ir efektyvumas.	1
Trūkumai	–	
Tobulintinos veiklos sritys	–	
Iš viso 1		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.2.1, 5.3.1.	3
Trūkumai	5.2.1	1
Tobulintinos veiklos sritys	5.2.1.	1
Iš viso 5		

Gimnazija		
Privalumai		
Trūkumai	5.2.1.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 1		
Spec. mokykla		
Privalumai	5.1.1, 5.1.3.	1
Trūkumai		
Tobulintinos veiklos sritys	5.1.3, 5.2.1.	1
Iš viso 2		

Tyrimo rezultatai, pateikti 20 lentelėje, rodo, kad dažniausiai privalumus vertindamos etosą nurodė trys vidurinės mokyklos, o šią veiklos sritį vertino dažniausiai 5 vidurinės mokyklos. Tik privalumus nurodė viena pagrindinė mokykla, tik trūkumus – viena gimnazija, tik privalumus ir tobulintinas veiklos sritis nurodė viena spec. mokykla.

21 lentelė

Veiklos sritis 6. Ištekiai

Pagrindinė mokykla		Skaičius
Privalumai	6.1.1, 6.1.3, 6.3.1, 6.3.2, 6.4.1, 6.4.2, 6.5.3, 6.6.2, 6.7.2.	4
Trūkumai	6.2.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 6		
Vidurinė mokykla		skaičius
Privalumai	6.1.1. Plotas, erdvės, 6.1.2. Baldai, mokymo priemonės, jų tinkamumas ir pritaikymas, atnaujinimas ir turtinimas, 6.1.3. Moksleivių pavėžėjimas (jei būtina), 6.2.1. Finansavimas, 6.2.2. Materialiniai ištekiai, jų kiekis ir tinkamumas, 6.3.1. Išteklių panaudojimas ir prieinamumas, 6.3.2. Moksleivių darbų panaudojimas, 6.3.3. informacijos šaltinių įvairovė, 6.4.1. Komplektavimas, 6.4.2. Išsilavinimas, kvalifikacija, 6.5.1. Pedagogų ir komandų veiklos efektyvumas, 6.5.2. Pedagogų gebėjimų panaudojimo sistema, 6.5.3. bendradarbiavimas teikiant pagalbą moksleiviams, 6.5.4. Aptarnaujančio (pagalbinio) personalo efektyvumas, 6.6.1. Pedagogų vertinimo reikšmė mokyklos plėtros planavimui, 6.6.2. Pedagogų tobulinimosi efektyvumas, 6.7.1. Mokyklos finansinė veikla, 6.7.2. Mokyklos biudžeto tvarkymo sistema, 6.7.3. Biudžetinių ir nebiudžetinių išteklių panaudojimas	6
Trūkumai	6.1.1, 6.1.2, 6.2.1, 6.2.2, 6.3.1, 6.4.2, 6.5.1, 6.5.2, 6.5.3, 6.5.4, 6.6.1.	7
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 13		
Spec. mokykla		
Privalumai		
Trūkumai	6.1.2, 6.1.3, 6.3.1, 6.3.3.	2
Tobulintinos veiklos sritys		
Iš viso 2		

21 lentelė atspindi tyrimo duomenis, kurie leidžia teigti, kad daugiausia privalumų, vertindamos išteklius, nutrodo vidurinės mokyklos, 13 vidurinių mokyklų dažniausiai ir vertino šią sritį. Dažniausiai trūkumus šioje veiklos srityje taip pat nurodė 7 vidurinės mokyklos. Privalumus ir trūkumus vertindamos mokyklos išteklius nurodė penkios pagrindinės mokyklos. Dvi spec. mokyklos nurodė šeštos veiklos srities, išteklių, trūkumus. Atsižvelgiant į tyrimo duomenis matyti, kad dažniausiai išteklius vertino vidurinės mokyklos, gimnazijos šiai veiklos kokybės sričiai neskyrė jokio dėmesio, t. y. jos nevertino.

22 lentelė

Veiklos sritis 7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite, 7.1.2. Mokyklos / padalinių vadovų dalyvavimas vidaus audite, 7.1.4. Vadovų veiklos vertinimas, 7.2.3. Strateginio plano ir metinės veiklos programos pateikimas, 7.4.3. Santykiai su darbuotojais ir komandų telkimas.	2
Trūkumai	7.3.1, 7.3.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	7.4.3.	1
Iš viso 4		
	Vidurinė mokykla	Skaičius
Privalumai	7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.2.1, 7.2.3, 7.3.1, 7.4.1.	6
Trūkumai	7.1.4, 7.4.3, 7.5.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	7.1.1, 7.1.4, 7.3.1, 7.4.3.	4
Iš viso 12		
	Spec. mokykla	
Privalumai	7.1.1, 7.3.2.	2
Trūkumai	7.1.3.	1
Tobulintinos veiklos sritys	7.1.3, 7.4.1.	1
Iš viso 4		

Tyrimo analizės rezultatai, pateikti 22 lentelėje, leidžia teigti, kad dažniausiai mokyklos valdymo ir kokybės vertinimo sritį vertino 12 vidurinių mokyklų. Dažniausiai privalumų nurodė 6 vidurinės mokyklos, trūkumų – taip pat vidurinės mokyklos, privalumus, trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis nurodė visų tipų mokyklos, išskyrus gimnazijas, kurios septintos veiklos srities, mokyklos valdymo ir kokybės vertinimo, apskritai nevertino. *7.1.1. Pedagoginio personalo dalyvavimas vidaus audite* tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant kokybę, tik skirtingais aspektais, t. y. pagrindinės mokyklos ir spec. mokyklos šį rodiklį vertino kaip privalumą, vidurinės mokyklos – kaip tobulintiną veiklos sritį. Galima daryti išvadą, kad šis veiklos rodiklis mokyklų traktuojamas labiau kaip teigiamas kokybės aspektas nei neigiamas.

23 lentelė

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2002) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus

1. Veiklos sritys	2. Pagrindinė mokykla	3. Vidurinė mokykla	4. Gimnazija	5. Spec. mokykla	6. Bendrai vertinti privalumai, trūkumai, tobulintinos veiklos sritys
1. Ugdymo turinys					
Privalumai	3	12	5	5	25
Trūkumai	2	5	–	–	7
Tobulintinos veiklos sritys	1	1	–	–	2
Iš viso	6	18	5	5	34
2. Mokymosi pasiekimai					
Privalumai	–	3	1	–	4
Trūkumai	2	5	–	–	7
Tobulintinos veiklos sritys	1	1	–	–	2
Iš viso	3	9	1	–	13
3. Mokymasis ir ugdymas					
Privalumai	1	3	1	–	5
Trūkumai	2	4	1	1	8
Tobulintinos veiklos sritys	1	2	–	1	4
Iš viso	4	9	2	2	17
4. Pagalba mokiniams					
Privalumai	7	4	–	1	12
Trūkumai	2	4	1	–	7
Tobulintinos veiklos sritys	2	–	–	–	2
Iš viso	11	8	1	1	21
5. Etosas					
Privalumai	1	3	–	1	5
Trūkumai	–	1	1	–	2
Tobulintinos veiklos sritys	–	1	–	1	2
Iš viso	1	5	1	2	9
6. Ištekliai					
Privalumai	4	6	–	–	10
Trūkumai	2	7	–	2	11
Tobulintinos veiklos sritys	–	–	–	–	–
Iš viso	6	13	–	2	21
7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas					
Privalumai	2	6	–	2	10
Trūkumai	1	2	–	1	4
Tobulintinos veiklos sritys	1	4	–	1	6
Iš viso	4	12	–	4	20
IŠ VISO	70	148	20	32	

Tyrimo rezultatai, pateikti 23 lentelėje, leidžia teigti, kad dažniausiai vertinama veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklose yra pirma – ugdymo turinys. Ją vertino 34 mokyklos. Vienodai vertinamos ketvirta veiklos sritis, pagalba mokiniams, ir šešta veiklos

sritis – ištekliai. Šias sritis vertino po 21 bendrojo lavinimo mokyklą. 20 mokyklų įvertino septintą veiklos sritį – mokyklos valdymą ir kokybės vertinimą, mažiausiai vertinama, siekiant nustatyti mokyklos kokybiškumą, buvo penkta veiklos sritis – etosas. Ją vertino tik devynios bendrojo lavinimo mokyklų. Privalumų savo veikloje dažniausiai įžvelgė 12 vidurinių mokyklų, trūkumų vertindamos savo veiklą taip pat dažniausiai įžvelgė vidurinės mokyklos (7), akcentuodamos veiklos sritis, kurias reikia tobulinti, vidurinės mokyklos jų nurodė dažniausiai (4 mokyklos). Tyrimo duomenys 23 lentelėje rodo, kad pasyviausiai savo veiklą vertino gimnazijos (20 kartų) ir spec. mokyklos (32 kartus), tačiau kadangi specialiųjų mokyklų iš viso buvo analizuotos tik penkios, galima teigti, kad vidutiniškai kiekviena spec. mokykla įvertino nors po vieną veiklos sritį. Aktyviausiai savo veiklą vertino vidurinės mokyklos (148 kartai) ir pagrindinės mokyklos (70 kartų). Galima daryti išvadą, kad gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodydamos privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus taip kaip pagrindinės ar vidurinės mokyklos.

Kadangi egzistuoja atnaujinta vidaus audito metodika, tikslinga ir ją aptarti, siekiant analizuoti, kokias veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklos vertino dažniausiai nurodydamos savo veiklos privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus.

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus pateikiama lentelėse.

24 lentelė

Veiklos sritis 1. Mokyklos kultūra

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	1.3.3. Aplinkos jaukumas, 1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai.	3
Trūkumai	–	–
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 3		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	1.1.1. Vertybės, elgesio normos, principai, 1.1.2. Tradicijos ir ritualai, 1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai, 1.1.4. Bendruomenės santykiai, 1.1.5. Mokyklos atvirumas ir svetingumas, 1.1.6. Klasių mikroklimatas, 1.2.1. Asmenybės raidos lūkesčiai, 1.2.2. Mokymosi pasiekimų lūkesčiai, 1.2.3. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis, 1.3.1. Darbo tvarka ir taisyklės, 1.3.3, 1.4.2. Partnerystė su kitomis institucijomis, 1.4.3. Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai	5
Trūkumai	1.1.2, 1.2.1, 1.2.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	1.1.2, 1.2.1, 1.3.1, 1.3.3, 1.4.2	2
Iš viso 8		
	Gimnazija	
Privalumai	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.3.2, 1.3.3, 1.4.1, 1.4.2.	2
Trūkumai	1.1.1, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.1, 1.3.2, 1.4.1.	2
Tobulintinos veiklos sritys	1.3.1, 1.3.2.	1
Iš viso 5		
	Spec. mokykla	
Privalumai	1.2.3, 1.4.1. Mokyklos vaidmuo vientisoje bendruomenėje, 1.4.2	1
Trūkumai	–	–
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 1		

Tyrimo rezultatai, pateikti 24 lentelėje, rodo, kad dažniausiai pirmos veiklos srities (mokyklos kultūra) privalumus nurodė 5 vidurinės mokyklos, trūkumų šioje srityje nurodė dažniausiai dvi gimnazijos, tik privalumus nurodė 3 pagrindinės mokyklos ir viena specialioji mokykla. Tobulintinių mokyklos kultūros elementų nurodė po dvi vidurines mokyklas ir gimnazijas. Galima daryti išvadą, kad vertindamos mokyklos kultūrą vidurinės mokyklos ir gimnazijos išvelgia trūkumų ir privalumų, o specialiosios ir pagrindinės mokyklos įvardija tik privalumus. Reikia pažymėti, kad nė vienas iš mokyklos kultūros rodiklių nebuvo vertinamas visose mokyklose.

25 lentelė

Veiklos sritis 2. Ugdymas ir mokymasis

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	2.1.1. Ugdymo programos, 2.1.2. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai, 2.1.3. Dalykų ryšiai ir integracija, 2.1.4. Pasirenkamosios programos, 2.1.5. Neformalusis vaikų švietimas, 2.2.1. Mokytojo nuostatos ir būdai, 2.2.3. Klasės valdymas, 2.3.1. Mokymo nuostatos ir būdai, 2.3.3. Mokytojo ir mokinio dialogas, 2.6.3. Vertinimas kaip informavimas.	5
Trūkumai	2.4.1, 2.4.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	2.2.2, 2.4.1, 2.4.2, 2.5.2. Mokymosi veiklos diferencijavimas, 2.6.1. Vertinimas kaip pažinimas	2
Iš viso 9		
Vidurinė mokykla		
Privalumai	2.1.1, 2.2.1.	3
Trūkumai	2.1.3, 2.1.5, 2.2.3, 2.3.1, 2.3.4. Išmokimo stebėjimas 2.4.1. Mokymosi motyvacija, 2.4.2. Mokėjimas mokytis, 2.5.2.	3
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.1, 2.3.4, 2.5.2, 2.6.1.	4
Iš viso 10		
Gimnazija		
Privalumai	2.1.1, 2.1.4, 2.1.5, 2.2.2, 2.2.3, 2.3.2, 2.3.3, 2.5.1, 2.5.2, 2.6.2. Vertinimas kaip ugdymas.	6
Trūkumai	2.2.1, 2.2.3, 2.3.5.	1
Tobulintinos veiklos sritys	2.3.2, 2.5.2, 2.6.2.	3
Iš viso 10		

25 lentelėje pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad vienodai dažnai gimnazijos ir vidurinės mokyklos (po 10 mokyklų) vertino antrą veiklos sritį – ugdymą ir mokymąsi. Dažniausiai privalumų ugdymo ir mokymosi veiklos srityje nurodė gimnazijos (6 mokyklos), dažniausiai trūkumų šioje veikloje nurodė vidurinės mokyklos (3 mokyklos), tobulintinos veiklos aspektų nurodė dažniausiai vidurinės mokyklos (4 mokyklos). Tik trūkumus vertindama pagalbą mokiniams nurodė viena gimnazija. Šios veiklos srities nevertino specialiosios mokyklos. Kokybės rodiklis *2.1.1. Ugdymo programos* tapo rodikliu, kuris kartojosi mokykloms vertinant kokybę, šį kokybės rodiklį savo veikloje visos bendrojo lavinimo mokyklos, vertinusios ugdymosi ir mokymosi sritį, įvertino kaip privalumą.

26 lentelė

Veiklos sritis 3. Pasiekimai

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	3.1.1. Atskirų mokinių pažanga, 3.1.2. Mokyklos pažanga, 3.2.1. Akademiniai pasiekimai, 3.2.2. Kiti pasiekimai, 3.2.3. Tolesnio mokymosi sėkmė.	4
Trūkumai	3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2.	4
Tobulintinos veiklos sritys	3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3.	4
Iš viso 12		
	Vidurinė mokykla	Skaičius
Privalumai	–	–
Trūkumai	3.2.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 1		
	Gimnazija	
Privalumai	3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3.	2
Trūkumai	–	–
Tobulintinos veiklos sritys	3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3.	1
Iš viso 3		

Tyrimo analizės rezultatai, pateikti 26 lentelėje, leidžia teigti, kad dažniausiai pasiekimų sritį vertino pagrindinės mokyklos (12 mokyklų). Dažniausiai privalumų, trūkumų, tobulintinų veiklos sričių nurodė vidurinės mokyklos (po 4). Tik trūkumus trečioje veiklos srityje nurodė viena vidurinė mokykla, tik privalumus ir tobulintinus šios veiklos aspektus nurodė trys gimnazijos. Šios veiklos srities nevertino specialiosios mokyklos.

Veiklos rodiklis 3.2.2. *Kiti pasiekimai* tapo rodikliu, kuris kartojosi vertinant kokybę, tik skirtingais aspektais. Galima daryti išvadą, kad šis kokybės rodiklis mokyklų traktuojamas labiau kaip teigiamas kokybės aspektas nei neigiamas.

27 lentelė

Veiklos sritis 4. Pagalba mokiniui

	Pagrindinė mokykla	Skaičius
Privalumai	4.1.1. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika, 4.4.2. Pagalba renkant mokyklą.	1
Trūkumai	4.1.1, 4.2.2, 4.5.1.	3
Tobulintinos veiklos sritys	4.5.1.	1
Iš viso 5		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	4.1.1, 4.1.2. Mokinių asmenybės ir socialinė raida, 4.2.1. Pagalba mokantis, 4.2.2, 4.2.3. Socialinė pagalba, 4.3.1. Specialiųjų mokymosi poreikių ugdymas, 4.3.2. Gabių vaikų ugdymas, 4.4.1. Pagalba renkant mokymosi kryptį, 4.4.2. Pagalba renkant mokyklą, 4.4.3. Profesinis švietimas, 4.5.1. Tėvų pagalba mokantis, 4.5.2. Tėvų švietimo politika.	4
Trūkumai	4.2.2, 4.3.2, 4.4.3, 4.5.1.	5
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1, 4.3.1, 4.3.2, 4.5.2.	4

Iš viso 13		
	Gimnazija	
Privalumai	4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.4.2, 4.4.3.	3
Trūkumai	4.2.2, 4.3.1, 4.3.2, 4.5.1, 4.5.2.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 4		
	Spec. mokykla	
Privalumai	–	
Trūkumai	4.1.2, 4.2.1, 4.3.2, 4.4.3, 4.5.1, 4.5.2.	2
Tobulintinos veiklos sritys	4.2.1, 4.4.3.	1
Iš viso 3		

Tyrimo rezultatai, pateikti 27 lentelėje, rodo, kad dažniausiai ketvirtą veiklos sritį vertino vidurinės mokyklos (13 mokyklų). Taip pat vidurinės mokyklos savo veikloje dažniausiai išvėlgė privalumus (4 mokyklos), trūkumus (5 mokyklos) ir tobulintinių šios veiklos aspektų (taip pat 4 mokyklos). Keturios gimnazijos įvertino tik privalumus ir trūkumus, 3 specialiosios mokyklos nurodė tik trūkumus ir tobulintinas veiklos sritis. Bendro kokybės rodiklio, kurį būtų vertinusios visos bendrojo lavinimo mokyklos, nebuvo rasta.

28 lentelė

Veiklos sritis 5. Strateginis valdymas

	Pagrindinė mokykla	
Privalumai	5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis, 5.5.3. Patalpų naudojimas.	3
Trūkumai	5.1.4, 5.4.1. Personalo komplektavimas.	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 4		
	Vidurinė mokykla	
Privalumai	5.1.1. Mokyklos vizija, misija ir tikslai, 5.5.1. Lėšų vadyba 5.5.2. Turto vadyba	2
Trūkumai	–	
Tobulintinos veiklos sritys	–	
Iš viso 2		
	Gimnazija	
Privalumai	5.1.1, 5.1.2. Planavimo procedūros, 5.1.3. Planų kokybė ir dermė 5.1.4. Plano įgyvendinimas ir jo poveikis	2
Trūkumai	5.2.2. Įsivertinimo rezultatų naudojimas, 5.3.1. Valdymo demokratiškumas	1
Tobulintinos veiklos sritys	–	–
Iš viso 3		

Pateikiami rezultatai leidžia teigti, kad dažniausiai pagrindinės mokyklos (4 mokyklos), vertino strateginio valdymo srities kokybės rodiklius. Tik privalumus nurodė dvi vidurinės mokyklos. Privalumus ir trūkumus vertindamos mokyklų strateginį valdymą išvėlgė dvi vidurinės mokyklos ir keturios pagrindinės mokyklos. Šios veiklos srities visiškai nevertino specialiosios mokyklos. Bendro kokybės rodiklio nebuvo rasta.

Lyginamoji vidaus audito metodikos (2007) veiklos sričių analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus

Veiklos sritys	Pagrindinė mokykla	Vidurinė mokykla	Gimnazija	Spec. mokykla	Mokyklų skaičius
1. Mokyklos kultūra					
Privalumai	3	5	2	1	11
Trūkumai	–	1	2	–	3
Tobulintinos veiklos sritys	–	2	1	–	3
Iš viso	3	8	5	1	17
2. Ugdymasis ir mokymasis					
Privalumai	5	3	6	–	14
Trūkumai	2	3	1	–	6
Tobulintinos veiklos sritys	2	4	3	–	9
Iš viso	9	10	10	–	29
3. Pasiekimai					
Privalumai	4	–	2	–	6
Trūkumai	4	1	–	–	5
Tobulintinos veiklos sritys	4	–	1	–	5
Iš viso	12	1	3	–	16
4. Pagalba mokiniui					
Privalumai	1	4	3	2	10
Trūkumai	3	5	1	1	10
Tobulintinos veiklos sritys	1	4	–	–	5
Iš viso	5	13	4	3	25
5. Strateginis valdymas					
Privalumai	3	2	2	–	7
Trūkumai	1	–	1	–	2
Tobulintinos veiklos sritys	–	–	–	–	–
Iš viso	4	2	3	–	9
Dažnis	66	68	43	8	

Tyrimo rezultatai, pateikti 29 lentelėje, leidžia teigti, kad dažniausiai vertinama veiklos sritis bendrojo lavinimo mokyklose, atsižvelgiant į informaciją, pateiktą interneto svetainėse, yra antra – ugdymasis ir mokymasis. Ją vertino vidutiniškai 29 mokyklos. 25 mokyklos vertino ketvirtą veiklos sritį – pagalbą mokiniui. Nežymiai skyrėsi ir pirmos veiklos sritys, mokyklos kultūros, vertinimas. Šią sritį vertino septyniolika mokyklų. Pasiekimus vertino šešiolika mokyklų. Mažiausiai vertinama siekiant nustatyti mokyklos kokybiškumą, buvo penkta veiklos sritis – strateginis valdymas. Ją vertino tik devynios bendrojo lavinimo mokyklos. Privalumų savo veikloje dažniausiai išvelgė šešios gimnazijos, trūkumų vertindamos savo veiklą dažniausiai išvelgė pagrindinės mokyklos (4 mokyklos), akcentuodamos veiklos sritis, kurias reikia tobulinti, vidurinės mokyklos ir pagrindinės mokyklos, jų nurodė dažniausiai (4 mokyklos). Tyrimo duomenys 31 lentelėje rodo, kad

pasyviausiai savo veiklą vertino specialiosios mokyklos (8 kartus), tačiau kadangi specialiųjų mokyklų iš viso buvo analizuotos tik penkios, galima teigti, kad vidutiniškai kiekviena spec. mokykla įvertino nors po vieną veiklos sritį vadovaudamasi senąja VA metodika, nes veiklos sritis pagal senąją VA metodiką specialiosios mokyklos vertino net 31 kartą. Galima daryti išvadą, kad pagal atnaujintos VA metodikos reikalavimus dažniausiai veiklą vertino vidurinės mokyklos (68 kartus), pagrindinės mokyklos (66 kartus), mažiausiai kartų – gimnazijos (43 kartus) ir spec. mokyklos (8 kartus).

30 lentelė

Senosios metodikos (2002) ir naujosios metodikos (2007) lyginamoji analizė įvertinant nurodytus privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus

Veiklos sritys Senoji metodika	Bendras mokyklų skaičius	Veiklos sritys Atnaujinta metodika	Bendras mokyklų skai- čius
1. Ugdymo turinys		1. Mokyklos kultūra	
Privalumai	25	Privalumai	11
Trūkumai	7	Trūkumai	3
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	3
Iš viso	34	Iš viso	17
2. Mokymosi pasiekimai		2. Ugdymasis ir mokymasis	
Privalumai	4	Privalumai	14
Trūkumai	7	Trūkumai	6
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	9
Iš viso	13	Iš viso	29
3. Mokymasis ir ugdymas		3. Pasiekimai	
Privalumai	5	Privalumai	6
Trūkumai	8	Trūkumai	5
Tobulintinos veiklos sritys	4	Tobulintinos veiklos sritys	5
Iš viso	17	Iš viso	16
4. Pagalba mokiniams		4. Pagalba mokiniui	
Privalumai	12	Privalumai	10
Trūkumai	7	Trūkumai	10
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	5
Iš viso	21	Iš viso	25
5. Etosas		5. Sraeginis valdymas	
Privalumai	5	Privalumai	7
Trūkumai	2	Trūkumai	2
Tobulintinos veiklos sritys	2	Tobulintinos veiklos sritys	–
Iš viso	9	Iš viso	9
6. Išteklių		Šios veiklos sritys panaikintos	
Privalumai	10		
Trūkumai	11		
Tobulintinos veiklos sritys	–		
Iš viso	21		
7. Mokyklos valdymas ir kokybės vertinimas			
Privalumai	10		
Trūkumai	4		
Tobulintinos veiklos sritys	6		
	20		

30 lentelėje pateikta tyrimo rezultatų analizė rodo, kad senojoje VA metodikoje ir atnaujintoje metodikoje galimos lyginti veiklos sritys, pvz., ketvirta sritis (pagalba mokiniams / pagalba mokiniui) vertinamos panašiai, t. y. nurodant privalumus, trūkumus ar tobulintinus veiklos aspektus. Pagal senąją VA metodiką šią veiklos sritį įvertino 21 mokykla, pagal atnaujintą VA metodiką – 25 mokyklos. Galima daryti prielaidą, kad dažniausiai vertinamos pirma veiklos sritis pagal senąją VA metodiką (ugdymo turinys, šios veiklos kokybės rodiklius vertino 34 mokyklos) ir antra veiklos sritis pagal atnaujintą VA metodiką (ugdymasis ir mokymasis) – šios veiklos kokybės rodiklius vertino 29 mokyklos. Iš esmės šias veiklos sritis galima interpretuoti kaip sritis, kurios panašios savo kokybės rodikliais, todėl galima teigti, kad pagal abi VA metodikas dažniausiai vertinama veiklos sritis susijusi su ugdymo turinio pritaikomumu mokiniui. Pagal abi metodikas, kaip rodo tyrimo duomenys, mažiausiai vertinamos buvo šios sritys: pagal senąją VA metodiką penkta sritis – etosas, pagal naująją VA metodiką – taip pat penkta veiklos sritis, tačiau ji susijusi su mokyklos strateginiu valdymu. Remiantis tyrimo duomenimis galima daryti išvadą, kad VA senosios metodikos pagrindu gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodydamas privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus, priešingai negu pagrindinės (70 kartų) ar vidurinės mokyklos (120 kartų). Atsižvelgiant į naujosios metodikos taikymo tyrimo rezultatus galima daryti išvadą, kad penkias veiklos sritis pagal atnaujintos VA metodikos reikalavimus dažniausiai vertino vidurinės mokyklos (68 kartus), pagrindinės mokyklos (66 kartus), mažiausiai kartų – gimnazijos (43) ir spec. mokyklos (8). Taigi gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodydamos privalumus, trūkumus ir tobulintinus veiklos aspektus, kitaip nei pagrindinės ar vidurinės ar specialiosios mokyklos. Senoji VA metodika buvo labiau taikoma vidurinėse mokyklose, atnaujinta taikoma dažniausiai pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose.

Išvados

Veiklos sričių įvertinimas remiantis konkrečiais vertinimo rodikliais: tiek pagal senąją VA metodiką, tiek pagal atnaujintą VA metodiką veiklos sritys vertinamos vidutiniškai 2,5, t. y. kaip tarpinis variantas tarp 2 ir 3 vertinimo lygio: stipriųjų savybių daugiau nei trūkumų, veikla yra tinkama, bet tobulintina.

Kokybiškiausia pagal senąją VA metodiką mokyklų įvertinta mokymosi pasiekimų sritis (3 lygiu), pagal atnaujintą VA metodiką – ugdymasis ir mokymasis ir pagalba mokiniui.

Tiek pagal senąją, tiek pagal atnaujintą VA metodiką vienodai įvertintos šios veiklos sritys: mokyklos valdymas, mokymasis ir ugdymas, pagalba moksleiviams, išteklių (2,6); mokyklos kultūra, pasiekimai, etosas (2,8).

Pagal senąją vidaus audito metodiką kiekvieną veiklos srities rodiklį vertino vidutiniškai 9 bendrojo lavinimo mokyklos, o pagal atnaujintą VA metodiką – net tris kartus mažiau, t. y. tik 3 bendrojo lavinimo mokyklos.

Privalumų, trūkumų, tobulintinų veiklos sričių vertinimas. Pagal abi VA metodikas dažniausiai vertinama veiklos sritis susijusi su ugdymo turinio pritaikomumu besimokančiajam. Mažiausiai vertinamos šios sritys: pagal senąją VA metodiką – penkta sritis, etosas, pagal atnaujintą VA metodiką – taip pat penkta veiklos sritis, tačiau ji susijusi su mokyklos strateginiu valdymu. Lyginant abiejų VA metodikų analizės rezultatus, aišku, kad gimnazijos nelinkusios vertinti veiklos sričių nurodydamos privalumus, trūkumus ir tobu-

lintinus veiklos aspektus, kitaip nei pagrindinės, vidurinės ar specialiosios mokyklos. Senoji VA metodika buvo labiau taikoma vidurinėse mokyklose, atnaujinta VA – dažniausiai pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose.

Informacijos apie atliktą vidaus auditą, teikiamos bendrojo lavinimo mokyklų interneto svetainėse, turinys yra neinformatyvus, neatspindi mokyklos kokybės, mokyklos ne-linkusios nurodyti, kokiais lygmenimis įvertino savo veiklą, dažniausiai nurodomos tik silpnosios, stipriosios ar tobulintinos veiklos pusės.

Literatūra

Balčiūnas S, Valuckienė J. (2006). Mokyklos veiklos kokybės vertintojo savybės ir kompetencijos: mokytojų nuomonės tyrimas. *Socialiniai tyrimai*, 7(1), p. 13–18.

Bendrojo lavinimo vidaus audito metodika (2002, Nr. 302). Valstybės žinios, 2002m spalio 11d. Nr. 98-4348.

Bendrojo lavinimo vidaus audito tvarkos aprašas. (2007, Nr. ISAK- 1469). Valstybės žinios, 2007m. liepos 24d. Nr. 82-3372.

Gedminienė D, Gumuliauskienė A. (2008). Ugdymo kokybės vertinimas bendrojo lavinimo mokykloje: mokytojų ir mokinių požiūris. *Acta Paedagogica Vilnensia*, T. 21, p. 75. 88.

Jarutienė A, Lamanuskas V. (2010). Bendrojo lavinimo mokyklų vidaus audito informacija interneto svetainėse: pateikimo formos aspektas. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė / Education Policy, Management and Quality*, Nr. 1(4), p. 10–20.

Kellaghan T, Greaney, V. (2001). *Using Assessment to Improve the Quality of Education*. Fundamentals of Educational Planning series, 71. Paris: UNESCO/International Institute for Education Planning.

Scherrens J. (2000). *Improving School Effectiveness*. Fundamentals of Educational Planning series, 68. Paris: UNESCO/International Institute for Education Planning.

Valiuškevičiūtė A, Druskytė R, Mikutavičienė I. (2004). Universitetinių studijų kokybės vertinimas: akademinės bendruomenės požiūris. *Aukštojo mokslo kokybė*, Nr. 1, p. 38–49.

Summary

COMPREHENSIVE SCHOOL INTERNAL AUDIT INFORMATION ON THE WEBSITES: CONTENT ASPECT

Aušrinė Jarutienė, Vincentas Lamanuskas

University of Siauliai, Lithuania

Education quality questions become urgent for all educational institutions regardless of their type, the kind, size of provided services and so on. Thus, it is natural, that quality questions become more urgent for comprehensive schools as well. In the latter years, quite a lot of attention has been devoted to comprehensive school internal audit thematic. We can state, that internal audit is only a tiny sphere of quality management. Such type of examining of institution activity (internal state) in any case is only partial, insufficiently objective and so on. However, internal audit (IA) carried out in an appropriate way, without doubt, helps to improve school's activity, if educational institution is interested in this itself.

The results obtained during the research revealed that schools before presenting internal audit data on their website, both during the processing the received results and later on face difficulties. Also, there is, obviously, lack of concrete directions on how this process has to be carried out. It is obvious, that internal audit methodics are being applied not effectively, it is not clear what information presentation form has to be and what information should be announced in public. The research showed that the presented information content is not exhaustive, does not reflect school assessment process, schools tend not to show on their website at what level they evaluated their activity, usually only the weakest, the strongest and improvement requiring school activity sides are pointed out.

This article presents research results which reveal comprehensive school internal audit information content aspects.

Activity sphere evaluation based on concrete evaluation indicators: on average, both in the old IA methodics and in the updated IA methodics, activity spheres are evaluated 2.5, i.e., as an intermediate variant

between 2nd and 3rd evaluation level: there are more strong features than shortcomings, however, the activity is adequate, but has to be improved.

The highest quality having assessed school activity sphere in the old IA methodics – learning achievements – is evaluated at level 3, in the updated methodics – educability and learning and student support.

Both in the old and in the updated IA methodics these activity spheres are evaluated equally (2,6) – school management, learning and education, student support, resources; (2,8) – school culture, achievements, ethos.

The evaluation of advantages, disadvantages and activity spheres that need improvement: In both IA methodics the most frequently assessed activity sphere is related with the applicability of the education content to the learner. These spheres were the least evaluated: in the old IA methodics the fifth sphere – ethos, in the updated IA methodics – also the fifth activity sphere, however, it is related with the strategic management of the school. Gymnasiums, comparing the results of both IA methodics analyses, tend not to evaluate activity spheres, pointing out advantages, disadvantages and activity aspects requiring improvement in the way basic, secondary and special schools do. The old IA methodics was applied more in secondary schools; the updated IA is most frequently applied in basic and secondary schools.

Key words: internal audit, methodics, comprehensive school, information.

Received 22 May 2010; accepted 29 July 2010

Aušrinė Jarutienė

Master student, Department of Education, Siauliai University, P.Visinskio Street 25, LT-76351 Siauliai, Lithuania

E-mail: ausrine136@googlemail.com

Vincentas Lamanuskas

Professor, Department of Education, Siauliai University, P.Visinskio Street 25, LT-76351 Siauliai, Lithuania.

E-mail: v.lamanuskas@ef.su.lt

Website: <http://www.su.lt>